

Студент 2 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ

Анотація. Здійснено аналіз розвитку агропромислового комплексу Харківського регіону, визначено сучасні тенденції розвитку основних галузей агропромислового комплексу Харківського регіону. Виявлено, що для підвищення ефективності функціонування підприємств агропромислового комплексу Харківського регіону необхідно впроваджувати в їх діяльність прогресивні технології. Обґрунтовано використання цільового фінансування з боку державних і місцевих органів влади, а також з боку приватних інвесторів.

Аннотация. Осуществлен анализ развития агропромышленного комплекса Харьковского региона, определены современные тенденции развития основных отраслей агропромышленного комплекса Харьковского региона. Определено, что для повышения эффективности функционирования предприятий агропромышленного комплекса Харьковского региона необходимо внедрять в их деятельность прогрессивные технологии. Обосновано использование целевого финансирования со стороны государственных и местных органов власти, а также со стороны частных инвесторов.

Annotation. Analysis of the development of agroindustrial complex of Kharkiv region is carried out, modern trends of the progress of basic industries of agroindustrial complex of Kharkiv region are determined. It is established, that for increasing the efficiency of functioning of the enterprises of agroindustrial complex of Kharkiv region it is necessary to inculcate progressive technologies in their activity. The use of target financing on the part of public and local organs of power, as well as on the side of private investors is proved.

Ключові слова: регіон, агропромисловий комплекс, регіональні агропромислові комплекси, тенденції розвитку галузей, виробництво валової сільськогосподарської продукції, новітні технології.

Агропромисловий комплекс (АПК) посідає важливе місце в промисловості України. Він є складовою частиною виробничої сфери, об'єднує напрями діяльності, які мають важливе значення для забезпечення населення продуктами харчування, промисловість – сировиною [1]. Саме тут нині створюється майже 1/3 валового внутрішнього продукту, а в сільській місцевості проживає приблизно така ж частка усього населення України. Водночас агропромислове виробництво за продуктивністю й ефективністю відстає від усіх країн-членів Європейського Союзу. Особливо слід підкреслити значущість окремих регіональних АПК в Україні, зокрема АПК у Харківському регіоні. Це зумовило необхідність розгляду пріоритетних напрямів розвитку основних галузей АПК Харківського регіону.

Метою статті є аналіз основних галузей АПК Харківського регіону та визначення сучасних тенденцій їх розвитку.

Для того щоб визначити основні напрями сучасного розвитку АПК Харківського регіону, необхідно проаналізувати базові показники діяльності сільськогосподарських підприємств різних його галузей. За даними Головного управління статистики в Харківській області [2], станом на 01.01.2013 р. індекс обсягу сільськогосподарського виробництва області становив 92,5 % (станом на 01.01.2012 р. – 148,3 %) у тому числі у сільськогосподарських підприємствах – 86,8 % (159,0 %), у господарствах населення – 99,4 % (137,1 %). При цьому виробництво продукції галузі рослинництва зменшилось на 10,1 %, тваринництва – зросло на 0,6 %. Питома вага Харківського регіону в загальному обсязі виробництва продукції сільського господарства України становила 5,5 % порівняно із 5,7 % у попередньому періоді.

Слід зазначити, що станом на 01.01.2013 р. всіма категоріями господарств одержано зернових та зернобобових культур 2,7 млн т, або на 21,8 % менше. У загальному валовому зборі питома вага зерна, призначеного для продовольчих потреб, становила 40 %, тоді як за аналогічний період попереднього року – 46,8 %. Пшениці озимої, основної із продовольчих зернових культур, одержано 1 004,3 тис. т. Порівняно з аналогічним періодом попереднього року, у якому погодні умови були більш сприятливими для вегетації озимих культур, її обсяг зменшився більш ніж на третину. Зниження валових зборів мало місце і щодо інших зернових культур, а саме: кукурудзи – на 16,7 % (її отримано 1 049,5 тис. т), ячменю ярового – на 1,8 % (492,8 тис. т), гречки – понад чверть (22,9 тис. т), проса – на 45,1 % (18,2 тис. т), ячменю озимого – на 83 % (2,1 тис. т). Проте обсяги вироблених зернобобових культур зросли на 20,7 % і становили 56,7 тис. т, жита озимого – на 2,7 % (24,9 тис. т), вівса – на 24,3 % (24,6 тис. т), пшениці ярової – на 77,9 % (14 тис. т) [2].

Аналіз основних видів сільськогосподарських культур, за якими Харківський регіон займає перше місце серед інших регіонів країни, показав, що на 01.01.2013 р., внаслідок зниження врожайності соняшника (на кожному гектарі недібрано по 1,7 ц насіння), його валовий збір зменшився на 3,8 % і склав 878,8 тис. т. Продуктивність 1 гектара

цукрових буряків зросло з 273 до 350 ц. Однак через скорочення площі збору на більш ніж 30 % загальне виробництво місцевої цукросировини знизилось на 11,1 % і становило 875,5 тис. т коренів. Більшість зерна, цукрових буряків та насіння соняшнику вироблено сектором сільськогосподарських підприємств, а картоплі, овочів та фруктів – господарствами населення.

Щодо галузей тваринництва, слід зазначити, що на 01.01.2013 р. стан тваринництва характеризувався такими показниками: всього в Харківській області вироблено 111,7 тис. т м'яса, 514,2 тис. т молока, 1 140,5 млн штук яєць. Порівняно з відповідним періодом попереднього року виробництво молока зросло на 8,8 %, м'яса та яєць – скоротилося на 2,3 та 12,1 % відповідно. Частка господарств населення у загальному виробництві м'яса становила 66,9 %, молока – 59 %, яєць – 28,8 %. Решту м'яса та молочної продукції, а також 71,2 % загальної кількості яєць в області вироблено аграрними підприємствами. Слід зазначити, що 01.01.2013 р. порівняно з 01.01.2012 р. вирощування худоби та птиці в живій вазі в сільськогосподарських підприємствах (крім малих) зменшилось на 6,7 % і склало 41,6 тис. т. Відношення обсягів вирощування худоби та птиці до реалізації на забій становило 114 % (на 01.01.2012 р. – 109,8 %).

Виходячи з аналізу статистичних даних Головного управління статистики в Харківській області [2], можна зробити висновок, що розвиток регіональних АПК, зокрема Харківського АПК, відбувається дуже повільними темпами, а через складні економічні умови в багатьох його галузях спостерігається скорочення обсягів виробництва і реалізації аграрної продукції. Для вирішення цієї проблеми доцільним є покращення умов функціонування аграрних підприємств (розробка і реалізація відповідних програм з належним фінансуванням тощо). Причому це слід розглядати як стратегічне завдання, а всі заходи, що передбачаються в цьому напрямі, як пріоритетні.

Крім того, необхідна фінансова підтримка не лише з місцевого, але й з державного бюджетів, а також приватних інвесторів, оскільки йдеться про якісно новий чинник зростання агропромислового виробництва й ефективного вирішення продовольчої проблеми в державі. Наприклад, застосування новітніх досягнень науки й техніки, прогресивних технологій та високотехнологічних напрацювань, випуск нових і екологічнобезпечних видів продуктів харчування, що користуються підвищеним попитом на внутрішньому та зовнішньому ринках, дадуть змогу досягти високої ефективності сільського господарства й мати потрібні кошти для вирішення складних завдань соціального розвитку й інфраструктурної перебудови села [3].

Таким чином, у ході проведеного аналізу сучасного стану АПК Харківського регіону виявлено, що провідні галузі регіонального АПК розвиваються досить повільно й неоднорідно. Ця неоднорідність обумовлена дією різних факторів на формування АПК регіону. Для підвищення ефективності функціонування підприємств, що належать до галузей АПК, необхідно впроваджувати в їх діяльність новітні досягнення науки й техніки, прогресивні технології тощо. Прискорити цей процес допоможе цільове фінансування з боку державних і місцевих органів влади, а також з боку зацікавлених у цьому приватних інвесторів.

Наук. керівн. Шумська Г. М.

Література: 1. Регіональна економіка : підручник / під заг. ред. д. е. н. Н. Л. Гавкалової. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2011. – 410 с. 2. Статистичні дані Головного управління статистики в Харківській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kh.ukrstat.gov.ua/index.php/pres-vipuski-za-2013-r/649-pres-vipuski-za-2013-r-sichen>.

3. Баран С. Методи підвищення ефективності інноваційної діяльності в аграрному секторі [Електронний ресурс] / С. Баран. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/Portal/chem_biol/nvntu/19_7/135_Baran_19_7.pdf.